

Ocak 2020 Raporu

Van ve Hakkari: Zincirleme yasak. Valilikler tarafından "Her türlü gösteri, 15 gün süre ile" yasaklandı, sonra bir 15 gün daha, sonra bir daha. Böylelikle toplantı ve gösteri hakkı sürekli olarak yok edilmiş durumda.

İstanbul: Aralık ayı boyunca. 25 yıldır, kaybolan yakınlarını arayanların Galatasaray Lisesi önünde yaptıkları, "Cumartesi Anneleri" olarak bilinen eylem yasak. Kayıp yakınları bir arka sokaktaki İstanbul İHD şubesinin kapısı önüne hapsedildi. Direnenler polis şiddetiyle karşılaşıyor.

Diyarbakır: Aralık ayı boyunca. Bunun tam tersi, çocuklarının PKK tarafından dağa kaçırıldığını iddia eden anneler, Diyarbakır HDP il binası önünde, devlet, polis ve medya desteğinde toplanıyor. Ama düzenli olarak yapılan Tahir Elçi için Adalet ve Cumartesi Annelerine destek eylemlerine elden gelen her türlü engel çıkarılıyor.

İzmir, Aydın, Denizli: Aralık ayı boyunca. Basın açıklamalarına sürekli müdahale. Sosyal Medya paylaşımları nedeniyle toplam 12 gözaltı, 1 tutuklama.

1 Kolluk Müdahalesi

- Konya:** **3 Ocak.** Takograf kullanımının zorunlu olmasını protesto için İstanbul karayolunu kapatan nakliyecilere polis müdahale etti, 1 kişi gözaltına alındı.
- İzmir:** **7 Ocak.** Evlere yapılan eş zamanlı baskınlarda Demokratik Toplum Kongresi üyesi olduğu iddiasıyla 12 kişi gözaltına alındı. Suç: terörist propaganda.
- K. Maraş:** **9 Ocak.** Elbistan ilçesinde bir polis noktasında, araçlarında Paris'teki PKK bürosunda öldürülen Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez'in fotoğraflarının olduğu bir pankart bulduklarını için 3 kişi gözaltına alındı.
- Adana:** **13 Ocak.** KHK ile kapatılan Radyo Dünya'nın Genel Yayın Yönetmeni Medine Gümüş'ün Adana'da bulunan evi polis tarafından basıldı.
- İstanbul:** **13 Ocak.** Özgür Gündem' gazetesi ana davasında savcı Hakan Gökalp Uçan, Aslı Erdoğan ve Zana Kaya'nın "*örgüt propagandası*" suçundan, Eren Keskin, İnan Kızılkaya ve Kemal Sancılı'nın ise "*örgüt üyeliği*" suçundan cezalandırılmalarını, Bilge Aykut ve Necmiye Alpay'ın beraatlerine karar verilmesini, Ragıp Zarakolu ve Filiz Koçali'nin dosyalarının ayrılmasını istedi.
- Dersim:** **16 Ocak.** 7 Ocaktan bu yana bulunamayan kayıp üniversite öğrencisi Gülistan Doku için yapılan gösteriler sonrasında valilik 15 gün boyunca her türlü gösteriyi yasakladı.
- Ankara:** **17 Ocak.** Ankara Tabip Odası tarafından Dışkapı Hastanesi Acil Servisi önünde yapılmak istenen basın açıklamasına polis müdahale etti, 4 kişiyi gözaltına aldı. Ayrıca, katılmak isteyen diğer doktorları da kalkanlarını kullanarak alandan uzaklaştırdı.
- İstanbul:** **17 Ocak.** 2018 yılı içinde ekonomik kriz ve döviz fiyatlarındaki artış ile ilgili haber yapan Bloomberg muhabirleri Kerim Karakaya ve Fercan Yalınkılıç ile bu haberler ile ilgili sosyal medya paylaşımlarında yorum yapan, aralarında Mustafa Sönmez, Merdan Yanardağ, Gazi Kozanoğlu, Sedef Kabaş Yirmibeşoğlu'nun da olduğu 36 kişi hakkında Bankacılık Düzenleme ve

- Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yapılan şikayet üzerine, İstanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesinde açılan davanın görülmesine başlandı. İddianamede *'devletin ekonomik düzen ve istikrarını zayıflatmaya çalışılması'* iddiasıyla 38 kişinin 2 yıl ile 5 yıl arasında hapisle cezalandırılması isteniyor.
- İstanbul:** **17 Ocak.** Yeni Yaşam gazetesi Yazı İşleri Müdürü Aydın Keser hakkında *"Bu pınardan barış akmaz"* başlıklı haber nedeniyle hazırlanan iddianame arihinde İstanbul 22. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi. Aydın Keser'in 'örgüt propagandası yapma' suçundan cezalandırılması istenen davanın ilk duruşması 7 Şubat 2020'de.
- Ankara:** **19 Ocak.** "Adalet Yürüyüşü" için Güvenpark'ta toplanan, aralarında İnsan Hakları Derneği (İHD) yöneticileri ile Halkların Demokratik Partisi (HDP) Kocaeli milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun da olduğu gruba polis müdahale etti. 66 kişi şiddet kullanılarak gözaltına alındı. Polis milletvekili Gergerlioğlu'na da fiziksel şiddet uyguladı.
- İzmir:** **21 Ocak.** 25 kişi DTK (Demokratik Toplum Kongresi) delegesi olmak" suçlamasıyla 4 günlük gözaltında tutuldu, yurtdışı çıkış yasağı konuldu.
- Ankara:** **22 Ocak.** Bir metro treninde, KHK ile meslekten ihraç edilmeler ve yargılanan Hava Harp Okulu öğrencileri ile ilgili konuşma yaptıkları gerekçesiyle 4 kişi gözaltına alındı.
- Ankara:** **23 Ocak.** Belgeselci Oktay İnce'nin el konulan arşivinin geri verilmesi için Ankara Adliyesi önünde basın açıklaması yapan Eylül Deniz gözaltına alındı.
- İsparta:** **23 Ocak.** 8 gözaltı, sosyal medya, örgüt propagandası, adli kontrolle serbest
- Balıkesir:** **24 Ocak.** 3 gözaltı, örgüt propagandası
- Ankara:** **27 Ocak.** KHK ile ihraç edildiği işine dönmek için Çankaya Toplum Sağlığı Merkezi önünde eylem yapan Mahmut Konuk ile ona destek veren Eser Budak gözaltına alındı.
- İstanbul:** **27 Ocak.** KHK ile ihraç edildiği işine geri dönmek için İstanbul Bakırköy Meydanı'nda oturma eylemi yapmak isteyen Nursel Tanrıverdi 149. kez gözaltına alındı.
- İzmir:** **28 Ocak.** HDP'nin *"Kanala değil, depreme bütçe"* konulu basın açıklaması yaptırılmadı.
- Ankara:** **31 Ocak.** Yüksel Caddesindeki İnsan Hakları Anıtı önünde tarihinde saat 13.30 ve 18.00'de KHK ile işlerinden edilenlerin yapmak istedikleri basın açıklamalarını polis engelledi.

2. Yargılamalar

- İstanbul:** **6 Ocak.** Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi (İstinaf), gazeteci ve yazar Ahmet Altan'a 'Ezip Geçmek' başlıklı yazısı nedeniyle verilen 5 yıl 11 aylık cezayı onadı
- Gaziantep:** **7 Ocak.** 7. Ağır Ceza Mahkemesi, Mezopotamya Ajansı muhabiri Barış Polat'ı 'örgüt üyesi olma' suçundan 6 yıl 3 ay hapse mahkum etti.
- İstanbul:** **9 Ocak.** 2. Asliye Ceza Mahkemesi Yeni Yaşam gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Osman Akın'ı *"Afrinli tutuklulara zulüm"* başlıklı haber nedeniyle *"Devletin askerî veya emniyet teşkilatını alenen aşağılama"* (TCK 301)

- suçlamasıyla 5 ay hapis cezası verdi. Hatay H Tipi Cezaevi idaresinin şikayeti üzerine açılan dava İstanbul görüldü. Hükmün açıklanmasını geri bırakıldı.
- Mersin:** **15 Ocak.** KHK ile kapatılan Kürtçe Azadiya Welat gazetesinin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü İsmail Çoban 7. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 'örgüt üyesi olma' suçundan 7 yıl 6 ay hapisle cezalandırıldı.
- Ankara:** **16 Ocak.** Anayasa Mahkemesi Sıla Koç ve Betül Öztürk Gülhan'ın bireysel başvurusunda, "*toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı*"nın ihlal edildiğine hükmederek, Koç ve Gülhan'a ayrı ayrı 20 bin Türk Lirası manevi tazminat ödenmesine ve dosyanın yeniden soruşturulması için savcılığa gönderilmesine karar verdi. Koç ve Gülhan, Soma'da 301 madencinin öldüğü iş cinayetini protesto etmek üzere 14 Mayıs 2014 tarihinde Ankara Güvenpark'taki basın açıklaması sırasında yüzlerine biber gazı sıkan polisler hakkında şikayette bulunmuş, ancak soruşturma takipsizlikle sonuçlanmıştı.
- İstanbul:** **21 Ocak.** KHK ile kapatılan TV10 çalışanı Rohat Emekçi'nin hazırladığı programlar nedeniyle 26. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davada 'örgüt üyesi olmak' suçundan cezalandırılması isteniyor. Savunmaların ardından duruşma 9 Nisana ertelendi.
- İstanbul:** **21 Ocak.** Büyükşehir Belediye Meclisi üyesi Tarık Balyalı (CHP) hakkında, Belediyenin önceki dönem vakıflara yaptığı yardımlarla ilgili yaptığı açıklama nedeniyle 15. Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki davada savunmaların ardından mahkeme duruşmayı 16 Nisan'a erteledi.
- Ankara:** **23 Ocak.** Gazeteci Kenan Kırkaya hakkında, sosyal medya paylaşımlarında örgüt propagandası yaptığı iddiasıyla 32. Ağır Cezada açılan davanın görülmesine devam edildi. Savunmaların ardından duruşma 5 Mart 2020'ye ertelendi.
- İstanbul:** **23 Ocak.** Esin Kavruk hakkında Suriye'ye yapılan askeri hareket ile ilgili sosyal medya paylaşımlarında örgüt propagandası yaptığı iddiasıyla 36. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan dava görüldü. Savunmaların ardından mahkeme Esin Kavruk'un adli kontrol şartıyla tahliyesine karar verdi. Esin Kavruk 11 Ekim 2019 tarihinde tutuklanmış, 28 Kasım'da ise tutulduğu Bakırköy Kadın Cezaevi'nde zorla DNA örneği alınmıştı.
- İstanbul:** **24 Ocak.** Yeni Yaşam gazetesi eski Yazı İşleri Müdürü Osman Akın hakkında, gazetede yayınlanmış haberler nedeniyle 24. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan dava '*örgüt propagandası yapma*' suçundan 1 yıl 6 ay 22 gün hapis cezası ile sonuçlandı ve hükmün açıklanmasını geri bırakıldı.
- Adana:** **28 Ocak.** Eğitim-Sen Adana Şubesi eski başkanı Güven Boğa hakkında bir basın açıklaması gerekçe gösterilerek '2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri' yasasına muhalefet' iddiasıyla Adana 10. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davaya devam edildi. Gelecek duruşma 11 Şubat 2020'de.
- İstanbul:** **28 Ocak.** Osman Kavala'nın da aralarında olduğu 16 kişinin "*Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ortadan kaldırmaya teşebbüs*" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis istemiyle yargılandığı Gezi davasında yapılan usulsüzlükleri protesto eden avukatlar, "Reddi Hakim" talebinin reddedilmesi üzerine salonu terk ettiler. İzleyiciler de alkışlayarak onlara katıldı. Osman Kavala'nın tutukluğu AİHM'in kesin kararına rağmen devam ediyor.
- Adana:** **30 Ocak.** (HDP) Adana İl Gençlik Meclisi üyesi 7'si tutuklu 26 kişinin 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde "*örgüt propagandası*" veya "*örgüt üyeliği*" iddiasıyla yargılanması başladı. Gelecek duruşma 12 Mart 2020'ta.

İstanbul: **31 Ocak.** Avukat Kemal Aytaç hakkında 4 Mayıs 2017 tarihinde İstanbul Çağlayan Adliyesi'nde yapılan Adalet Nöbeti gerekçesiyle hazırlanan iddianame İstanbul 9 Asliye Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi. 16 Nisan'da başlayacak davada Aytaç'ın "*Kanuna Aykırı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Düzenleme*" suçundan cezalandırılması isteniyor.

3. Medya, Sosyal Medya

İstanbul: **9 Ocak.** TCDD'ye ait Yüksek Hızlı Tren'deki internet bağlantısı üzerinden SOL, Birgün, Cumhuriyet ve Sözcü gibi haber sitelerine giriş yasaklandı.

Ankara: **21 Ocak.** Kurucuları arasında eski Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun da bulunduğu Bilim ve Sanat Vakfı'nın yönetimine mahkeme tarafından kayyım atanıncaya kadar görevde olmak üzere Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 3 kişilik bir komisyon atandı.

İstanbul: **21 Ocak.** Tiyatrocu Jülide Kural'ın, HDP eski Eşgenel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın "Devran" kitabını sahneye taşımaya üzerine Demirtaş'ın kitaplarının İBB'ye ait İstanbul Kitapçısı'nda satılmasına yönelik sosyal medyada organize bir saldırı başlatıldı.

İstanbul: **23 Ocak.** "Özgür Gelecek için Yeni Demokrasi" gazetesinin 49. sayısı hakkında 9. Sulh Ceza Hakimliği tarafından "*örgüt propagandası*" yapıldığı' iddiasıyla yasaklama ve toplatma kararı verildi.

Ankara: **24 Ocak.** Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Evrensel, Birgün ve Cumhuriyet gazetelerinde çalışan gazetecilerin de aralarında olduğu 30 gazetecinin sarı basın kartlarını iptal etti ancak tepkiler sonunda iade etti.

Bu arada, iptali durumu protesto etmek için, 27 Ocak'ta İletişim Başkanlığı önünde yapılan basın açıklamasına engel çıkartılmadı.

4. Diğer uygulamalar

5.

Ankara: **8 Ocak.** Halkların Demokratik Partisi (HDP) Adana milletvekili Tülay Hatimoğulları hakkında Gezi Parkı eylemleri sırasında 10 Eylül 2013 tarihinde Hatay'da yaşamını yitiren Ahmet Atakan'ın cenazesine katıldığı gerekçesiyle dokunulmazlığının kaldırılması talebiyle hazırlanan fezleke TBMM'ye sunuldu.

İstanbul: **9 Ocak.** Yaklaşık 190 gün açlık grevi yapan Silivri Kapalı cezaevinde bulunan Grup Yorum üyesi Barış Yüksel'in Birgün gazetesine gönderdiği mektubun büyük bir kısmı cezaevi yönetimi tarafından sansürlendi.

İstanbul: **16 Ocak.** Basın İlan Kurumu (BİK), Evrensel Gazetesine verdiği ilan ve reklam kesme cezasını, "*gazete okurlarının 1'den fazla gazete alması ve cezaevine gazete götürmesi*" olarak gerekçelendirdi.

İstanbul: **20 Ocak.** Grup Yorum üyesi İbrahim Gökçek'i cezaevinde ziyaret eden CHP Milletvekili Süleyman Bülbül, Gökçek'e siyasi dergilerin verilmediğini ve 10 kitap sınırlaması getirildiğini açıkladı.

İstanbul: **24 Ocak.** Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde mahpuslara gönderilen kitapların verilmediği öğrenildi.

6. Yorum ve Öneriler

Ankara:

İnsan hakları hareketi olarak, farklı boyutlarda yaşanan ihlalleri ve ilgili sorunları raporlama, belgeleme, savunuculuk vb. farklı yöntemlerle izlemeliyiz. Bu yöntemleri koordineli bir biçimde kullanarak kamuoyunu bilgilendirmeliyiz. Ayrıca, üzerinden yıllar geçmesine rağmen verilen AYM kararının işaret ettiği gibi hukuki başvuru yollarını da kullanmalıyız. Benzer şekilde, ilgili uluslararası insan hakları mekanizmalarına da başvuruları iletmeliyiz.

Diyarbakır:

Bölgede "Her türlü eylem ve etkinlik" yasakları, nerdeyse sürekli hale getirildi. Önce 15 gün olarak ilan ediliyor, bitince bir 15 gün daha, sonra bir daha, zincirleme... Hakkari ve Van'ın ardından Dersim'de de; 5 Ocak'tan beri kayıp olan 21 yaşındaki öğrenci Gülistan Doku için doğru dürüst bir soruşturma yapılmamasının protesto edilmesi üzerine, valilik emriyle her türlü etkinlik 15 gün süreyle yasaklandı. Bunun anlamı açık: *"Devlet güçlerinin yaptığı ihlalleri dile getiremezsiniz!"*

İstanbul:

Gösteriler, basın açıklamaları sürekli engelleniyor. Cumartesi Annelerinin yıllardır Galatasaray meydanında yaptıkları "Kayıplar için oturma eylemleri" bu ay da yasaktı. Birleşmiş Milletlerin Evrensel Periyodik İnceleme oturumunda T.C. devleti temsilcisinin yanıtı şuydu: "Burası turistik bir mekan, turistler rahatsız oluyor!". Medyaya baskılar, gözaltılar, yayın yasakları, basın kartı iptalleri, cezaevlerinde de kitap sınırlandırmaları, sansürler aynen sürüyor.

İzmir:

Toplantı ve gösterilere getirilen yasaklar, polis müdahaleleri, gözaltılar, tutuklamalar, davalar sürüyor. Hapishanelerde sudan nedenlerle yapılan hak kısıtlamaları yanında, haberleşme engelleri de sıradan hale gelmiş. Hapisten çıkan başvurularımızın bildirdiğine göre bize gönderdikleri mektup, kart gibi iletişim araçları bizim elimize geçmedi. Bizim gönderdiklerimiz de onların eline geçmemiş. İletişim, düşünce açıklama ve paylaşma özgürlükleri sürekli engelleniyor.

Video konferansı izlemek için: <https://youtu.be/CSaE27fGlpU>